

**Stanje i trendovi
zlouporabe sredstava ovisnosti
među srednjoškolcima
Koprivničko-križevačke županije
- komparativna studija 2002., 2007., 2012., 2017.**

prim. dr. sc. Davorka Gazdek., dr. med.

SAŽETAK

Zlouporeba sredstava ovisnosti i raširenost pojave konzumiranja sredstava ovisnosti među stanovništvom, osobito među mladima, s ciljem dobivanja temeljnih podataka i utvrđivanje učestalosti određenih navika i ponašanja, omogućava uvid u zdravlje i utjecaje na njega. Osim toga, slika zlouporebe sredstava ovisnosti - duhana, alkohola, opojnih droga i igara na sreću važna je radi stjecanja uvida u uspješnost mjera politike u suzbijanju zlouporebe sredstava ovisnosti i angažmana sudionika društva u akcijama prevencije ovisnosti. Povrh toga, poznavanje proširenosti zlouporebe sredstava ovisnosti bitno je u kreiranju i poduzimanju novih intervencija u prevenciji i suzbijanju ovisnosti.

Iz tih razloga, Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije provodi periodična istraživanja o zlouporabi sredstava ovisnosti među učenicima srednjih škola Koprivničko-križevačke županije radi procjene učestalosti konzumiranja duhana, alkohola, opojnih droga i igara na sreću te praćenja trendova.

Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije proveo je ukupno četiri istraživanja - 2002., 2007., 2012. i 2017., o zlouporabi duhana, alkohola, opojnih droga te igranja igara na sreću kod učenika svih srednjih škola u Županiji putem anonimnog anketnog upitnika.

Posljednje istraživanje učinjeno 2017., pokazalo je kako je, u odnosu na prijašnja istraživanja, i nadalje visok udio srednjoškolaca koji su probali alkohol (85,2%), koji imaju iskustvo s pušenjem duhana (53,1%) te kako je porastao udio srednjoškolaca koji su probali opojne droge i povremeno je konzumiraju (17,7%). Visok je udio srednjoškolaca, njih 27,9%, koji imaju iskustvo s igranjem igara na sreću.

Iako raste udio učenika koji ne puše i nadalje je visok udio srednjoškolaca koji redovito i svakodnevno puše. Tako je zadnje istraživanje, 2017. pokazalo da gotovo petina srednjoškolaca svakodnevno puši (19,6%), a taj je postotak daleko viši kod mladića završnih razreda (31,4%).

Alkoholna pića svakodnevno konzumira 3,9% srednjoškolaca, a najviše je onih srednjoškolaca koji najčešće konzumiraju alkoholna pića nekoliko puta mjesečno (39,4%), tzv. vikend pijenja. Iskustvo s opijanjem ima čak 9,7% srednjoškolaca. Kod konzumiranja alkoholnih pića, mladići češće i većom učestalošću nego djevojaka konzumiraju alkoholna pića i češće se opijaju.

U odnosu na istraživanje 2012., zabrinjava porast ukupnog udjela srednjoškolaca koji su probali opojne droge (17,8%) i povremeno je konzumiraju (4,1%), mada je ostao relativno mali i stabilan broj srednjoškolaca koji redovito i svakodnevno konzumiraju neku opojnu drogu (1,1%). Drogu češće konzumiraju mladići nego djevojke, te srednjoškolci završnih razreda. Iako se i nadalje najčešće konzumira marihuana, u porastu je konzumiranje sintetičkih droga, poglavito sintetičkih kanabinoida koji su mladima lakše dostupni.

U istraživanju 2017. po prvi put se ispitalo i iskustvo s igranjem igara na sreću, te je nađeno kako 4,0% srednjoškolaca igra igre na sreću gotovo svaki dan. Očekivano, igre na sreću više prakticiraju mladići i više srednjoškolci završnih razreda.

Mladići su općenito više skloniji rizičnom ponašanju nego djevojke bilo da se radi o konzumiranju duhana, alkohola, droga ili prakticiranju igranja igara na sreću.

Ohrabruju podaci kako je u opadanju udio učenika koji svakodnevno puše, mada je još jako visok udio srednjoškolaca u završnim razredima koji puše. Također, ohrabruju podaci kako je porastao udio učenika koji nikada nisu konzumirali alkohol i kako je opao udio srednjoškolaca koji svakodnevno piju. Mada je ostao relativno mali i stabilan broj srednjoškolaca koji redovito i svakodnevno konzumiraju neku opojnu drogu, zabrinjava ponovni porast udjela srednjoškolaca koji su probali opojne droge i povremeno je konzumiraju.